

**АРХЕОЛОГО-КЕРАМОЛОГІЧНА
ЛІТНЯ АКАДЕМІЯ
В ОПІШНОМУ**

* * *

**Перший
міжнародний
літній практикум
з археологічної
керамології**

АРХЕОЛОГО-КЕРАМОЛОГІЧНА ЛІТНЯ АКАДЕМІЯ В ОПІШНОМУ

запрошує на

Перший міжнародний літній практикум з археологічної керамології

Організатори

Національна академія наук України, Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України; Міністерство культури України, Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Полтавський національний педагогічний університет імені Володимира Короленка, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, Громадська організація «Конгрес українських керамологів»

Партнери

Історико-культурний заповідник «Більськ», Всеукраїнська громадська організація «Спілка археологів України», Громадська спілка «Останній бастион»

Запрошуються

Археологи, керамологи, краєзнавці, студенти-практиканти вищих навчальних закладів України та зарубіжжя (у супроводі керівника практики)

Час

15 червня – 15 липня 2017 року

Місце

Об'єкт I – Глинський археологічний комплекс (с. Глинське, Зіньківський район, Полтавська область)

Об'єкт II – майданчик Опішненського городища (смт. Опішне, Зіньківський район, Полтавська область)

Розміщення

База експедиції в наметовому містечку

Фінансування

Оплата проїзду та часткового харчування – за кошти відряджуючої сторони.

Приймаюча сторона частково забезпечує харчування учасників.
Навчальна та культурна програми, археологічна, гончарна й керамологічна практики – безкоштовно

Мета

- ❖ вивчення та збереження культурної спадщини України;
- ❖ проведення наукових археологічних розкопок на території Глинського археологічного комплексу та Опішненського городища слов'яно-руської доби;
- ❖ ознайомлення з сучасними тенденціями розвитку української та європейської археологічної керамології;
- ❖ набуття практичних і теоретичних навичок роботи з археологічної керамікою;
- ❖ отримання початкових знань про матеріали, техніку й технологію гончарної справи, первинну консервацію й реставрацію кераміки;
- ❖ залучення до археологічних і керамологічних досліджень студентів, аспірантів та молодих науковців;
- ❖ популяризація культурної спадщини України.

Документування

Учасники отримують сертифікати про стажування за програмою Міжнародного літнього практикуму з археологічної керамології та можливість безкоштовного опублікування своєї наукової розвідки в збірнику наукових праць молодих учених

Куратор

ЮРІЙ ПУГОЛОВОК, науковий співробітник Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України, старший науковий співробітник Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, кандидат історичних наук; тел. (050) 988-62-25; e-mail: raudbard@ukr.net

Адреса Оргкомітету

Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України; Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному; вул. Партизанська, 102, смт. Опішне, Зіньківський район, Полтавська область, 38164; тел./факс (+38 05353) 42175, 42416; e-mail: ceramology@ukr.net; opishne-museum@ukr.net

ПРОГРАМА

ПЕРШОГО МІЖНАРОДНОГО ЛІТНЬОГО ПРАКТИКУМУ З АРХЕОЛОГІЧНОЇ КЕРАМОЛОГІЇ

(Опішне, Глинське; 15 червня – 15 липня 2017)

• I. ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК •

Лекція 1

Пуголовок Юрій (к. і. н.)

- Глинський археологічний комплекс у контексті історії лівобережних земель в епоху Середньовіччя» (Об'єкт I);
- Опішненське городище в контексті історії слов'ян Дніпровського Лісостепоного Лівобережжя» (Об'єкт II)

Лекція 2

Пуголовок Юрій (к. і. н.)

- Археологічна керамологія: світовий та український досвід

Лекція 3

Котенко Вікторія (к. і. н.)

- Археологічна кераміка: історія досліджень, принципи первинної обробки, методи обліку в процесі археологічних розкопок

Лекція 4

Володарець-Урбанович Ярослав (к. і. н.)

- Загальні засади проведення археологічних розкопок: методика роботи на середньовічних пам'ятках, основний інвентар, техніка безпеки

Лекція 5

Гейко Анатолій (к. і. н.)

- Скіфські старожитності басейну Ворскли: історія, основні пам'ятки, перспективи досліджень

Лекція 6

Коваленко Оксана (к. і. н.)

- Полкове місто Полтава та сотенні містечка краю: історія, основні пам'ятки, перспективи досліджень

Лекція 7

Пуголовко Юрій (к. і. н.)

- Будівельна справа літописних сіверян: від теорії до реконструкції. Принципи роботи з будівельними залишками епохи середньовіччя під час археологічних розкопок

Лекція 8

Володарець-Урбанович Ярослав (к. і. н.)

- Середньовічна кераміка: періодизація, культурна атрибуція, практичні рекомендації щодо матеріалів з Глинського та Опішненського городищ

Лекція 9

Метка Людмила (к. і. н.)

- Художня кераміка України: осередки виробництва, мистці, технології

Лекція 10

Горбаненко Сергій (к. і. н.)

- Вивчення давнього господарства за відбитками в глині

Додаткові лекції

Гречко Денис (к. і. н.)

- Кераміка в поховальних пам'ятках

Шрамко Ірина (к. і. н.), **Задніков Станіслав** (к. і. н.)

- Торгівля й обмін у давнину за матеріалами гончарних комплексів на прикладі Більського городища

Рахно Костянтин (д. і. н.)

- Кераміка як джерело вивчення світогляду

Щербань Анатолій (к. і. н.)

- Основні принципи опрацювання декору археологічної кераміки

Принь Олександр (к. і. н.)

- Історія музеєфікації кераміки в Україні

Ликова Оксана

- Музеєфікація археологічної кераміки: основні етапи, специфіка

Трикоз Олена

- Первинна консервація та реставрація археологічної кераміки

• II. ПРАКТИЧНИЙ БЛОК •

Заняття 1

Археологічні креслення та фотофіксація: план об'єкту, стратиграфія, кераміка, індивідуальні знахідки (Вікторія Котенко, Ярослав Володарець-Урбанович)

Заняття 2

Польовий щоденник: що, навіщо, для кого (Юрій Пуголовок, Денис Гречко)

Заняття 3

Основи роботи з археологічною керамікою в польових умовах: малюнок, опис (Вікторія Котенко, Ярослав Володарець-Урбанович).

Заняття 4

Майстер-клас роботи за гончарним кругом

Заняття 5

Майстер-клас ліплення

Заняття 6

Майстер-клас гончарної мальовки

Заняття 7

Майстер-клас з випалювання глиняних виробів

Заняття 8

Майстер-клас ковальства

Майстер-класи гончарства від учасників

- Фестивалю ВОГНЮ
- Національного фестивалю гончарства
- Національного симпозіуму монументальної кераміки «ФІЛОСОФІЯ БУТТЯ»

• III. КУЛЬТУРНА ПРОГРАМА •

Ознайомлення з:

- ❖ Національною галереєю монументальної глиняної скульптури та іншими проектами українських і чужоземних художників-керамістів у Національному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному
- ❖ національними керамологічними виставками в Центрі популяризації українського гончарства
- ❖ Меморіальним музеєм-садибою гончарки Олександри Селюченко
- ❖ Меморіальним музеєм-садибою гончарської родини Пошивайлів
- ❖ Меморіальним музеєм-садибою філософа й колекціонера опішненської кераміки Леоніда Сморжа
- ❖ Музеєм мистецької родини Кричевських
- ❖ Стіною Гончарної Слави України
- ❖ Гончарською книгозбірнею України
- ❖ Художньо-етнографічним музеєм Державної спеціалізованої художньої школи-інтернату «Колегіум мистецтв у Опішному» імені Василя Кричевського
- ❖ Історико-культурним заповідником «Більськ»
- ❖ виставкою відреставрованих творів трипільської кераміки з фондової колекції Національного музею-заповідника українського гончарства
- ❖ виставкою «Архаїчні способи реставрації кераміки» з фондової колекції Національного музею-заповідника українського гончарства
- ❖ виставкою відреставрованих творів кераміки з колекцій музеїв України
- ❖ виставкою Четвертого міжнародного фотоконкурсу «Гончарні ВІЗІІ країни»

Перегляд керамологічних фільмів

УЧАСТЬ
у заходах ІХ ТИЖНЯ
Національного Гончарного Здвиження в Опішному
«ЗДВИГ-2017»:

- Четвертого міжнародного фотоконкурсу «Гончарні ВІЗІІ країни» (02.01 – 30.10.2017)
- КЕРАМОрезиденції в Опішному: VI-й СЕЗОН (01.04 – 30.10.2017)
- XI Міжнародного молодіжного гончарського фестивалю «ОПІШНЕ-2017» (12-22.06.2017)
- Е-літньої АКАДЕМІЇ ГОНЧАРСТВА для харизматиків, романтиків, диваків і діячів (12.06 – 02.07.2017)
- Сьомого національного ковальського фестивалю «ВакулаФЕСТ-XXI» (26.06 – 01.07.2017)
- Фестивалю ВОГНЮ (26.06 – 01.07.2017)
- Дев'ятого міжнародного мистецького ярмарку «Гончарний Всесвіт в Україні-2017» («PotteryUniverseUkraine-2017») (30.06 – 02.07.2017)
- Сьомого національного фестивалю-конкурсу гончарського бодіпейнтіngu «BodyCeramicFestUkraine» (01.07.2017)
- Фольклорного фестивалю «Гончарське ПЕРЕВЕСЛО» (01.07.2017)
- Шостого національного фестивалю гончарства (01.07.2017)
- Національного симпозиуму монументальної кераміки «ФІЛОСОФІЯ БУТТЯ» (12.06 – 02.07.2017)

МИСТЕЦЬКИХ ПРОЕКТАХ ХУДОЖНИКІВ-КЕРАМІСТІВ:

- В'ячеслава Пасинка (*Харків*) «Біля Хреста (Et the CROSS)» (27.06.2017)
- Зінаїди Близнюк (*Полтава*) «Планета Z» (28.06.2017)
- Лесі Падун (*Полонне*) «КВІТКА-3» (29.06.2017)
- Сергія Радька (*Межиріч, Черкащина*), Аліни Літвіненко (*Олександрія, Кропивниччина*) «КОСМОС» (30.06.2017)
- Вернісажі персональної виставки видатного українського художника-кераміста Світлани Пасічної (*Полтава*) «У КОЖНІЙ КРАПЛИНІ СОНЦЕ» (30.06 – 30.10.2017)